

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
15 februari 2008		EP/EIS / 8015353	1

Onderwerp

Geannoteerde agenda VTE-Raad 28 februari 2008

Hierbij wordt u aangeboden de geannoteerde agenda van de Verkeer- Telecom- en Energieraad van 28 februari a.s. De Raad zal gaan over energie. De Minister van Economische Zaken zal Nederland vertegenwoordigen.

Op de voorlopige agenda staan discussies over het derde liberaliseringspakket voor de Europese energiemarkt en het klimaat- en energiepakket. Uw Kamer heeft recentelijk van Minister Cramer, Staatssecretaris Timmermans en mijzelf de kabinetsreactie op het klimaat-energiepakket ontvangen (Kamerstukken II, 2007-2008, 31209, nr. 10).

De Raad zal daarnaast conclusies aannemen over het Strategisch Plan voor Energietechnologie. Tenslotte zal de Commissie onder het agendapunt 'Diversen' informatie verschaffen over de externe energierelaties. In de bijlage vindt u een toelichting per onderwerp.

(w.g.) Maria J.A. van der Hoeven

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30

Doorkiesnummer
070 379 6740

Telefax
070 379 7014

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Email ezpost@minez.nl
Website www.minez.nl

Behandeld door
Sander Kes

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

BIJLAGE GEANNOTEEERDE AGENDA ENERGIERAAD

Agendapunten	Behandeling
Strategisch Plan voor Energietechnologie	Raadconclusies
Klimaat- en energiepakket	Beleidsdebat
Derde pakket liberalisering energiemarkt	Debat op kernpunten

Strategisch Plan voor Energietechnologie

Raadsconclusies

De Raad zal conclusies aannemen over het Strategisch Plan voor Energietechnologie (SET-Plan). Het SET-Plan is op 22 november jl. uitgebracht door de Europese Commissie (zie Kamerstukken II 2007-2008, 22 112 nr. 599, fiche 4). Een eerste oriënterend debat volgde tijdens de Energieraad van 3 december jl. Voorafgaand aan de Energieraad zal het SET-Plan worden besproken in de Raad voor Concurrentievermogen van 25 februari as. De Commissie zal de raadsconclusies betrekken bij de uitwerking van het SET-Plan.

Aanleiding voor het uitbrengen van het SET-Plan zijn de klimaat- en energieplannen van de Commissie. De EU zal alle zeilen moeten bijzetten om de doelstellingen voor energiebesparing, CO₂-reductie en hernieuwbare energie in 2020 te realiseren. Een belangrijke component in de mix van instrumenten die de overheid en industrie ter beschikking staan in de strijd tegen de uitstoot van broeikasgassen en voor energiebesparing is technologieontwikkeling. Het SET-Plan signaleert de urgentie om de ontwikkeling van koolstofarme technologie zowel beter te structureren, als ook aanzienlijk te intensiveren. Het plan bevat een aantal acties op communautair niveau: het oprichten van een zestal Europese Industriële Initiatieven, het opzetten van een lichte Europese coördinatiestructuur, een Europese Alliantie voor Energieonderzoek tussen Europese kennisinstellingen. Het Plan bevat geen verplichtingen voor de lidstaten, maar roept op de nationale investeringen in technologieontwikkeling te stimuleren. Over de financiering van de genoemde acties zal in 2008 een mededeling worden uitgebracht. In het SET-Plan stelt de Commissie te streven naar minimaal een verdubbeling van de huidige uitgaven aan energieonderzoek in een periode van drie jaar. Voor een uitgebreide beschrijving van het SET-Plan verwijs ik u naar de brieven met de geannoteerde agenda voor de Energieraad van 3 december jl. (Kamerstukken II, 2007-2008, 21 501-33. nr. 140) en de Raad van Concurrentievermogen van 25 februari a.s. (Kamerstukken II, 2007-2008, 21501-30, nr. 174).

In de conclusies spreekt de Raad steun uit voor het SET-Plan en de hierin geformuleerde doelstellingen. Het lijkt ook volgens de Raad geen twijfel dat het energieonderzoek in de EU gebaat is bij een betere onderlinge afstemming en intensivering van de inspanningen. Het SET-Plan moet wel zo worden ingevuld dat naast Europese projecten lidstaten de ruimte behouden voor R&D in lijn met nationale omstandigheden en voorkeuren. De Raad onderschrijft in de conclusies de noodzaak voor een groter budget voor energieonderzoek, maar committeert zich niet zonder meer aan een verdubbeling van het huidige budget in drie

jaar. Een toename van de beschikbare middelen moet worden gekoppeld aan concrete onderzoeksprojecten en initiatieven. De Raad wijst ook expliciet op het belang van betrokkenheid van de private sector. Bij het onderzoek waar het om gaat, te weten koolstofarme en energie-efficiënte technologie, is de vertaling van fundamenteel onderzoek naar gerichte markttoepassingen juist één van de knelpunten. Dit is dan ook bij uitstek een reden waarom de initiatieven in het SET-Plan niet zonder participatie van private partijen kunnen worden ingevuld. Tenslotte wordt gewezen op de reeds bestaande Europese structuur om excellente onderzoekers aan te trekken, de mobiliteit van onderzoekers te vergroten en hun onderlinge samenwerking te stimuleren.

Nederland kan instemmen met de raadsconclusies. De bovengenoemde accenten die de Raad in zijn conclusies plaatst bij het SET-Plan, zijn ook de aandachtspunten die Nederland eerder bij het plan heeft gesteld: ruimte voor nationale initiatieven en bilaterale samenwerking, een noodzaak voor verdere financiële onderbouwing en uitwerking en voldoende aandacht voor educatie en training.

Klimaat- en energiepakket

Beleidsdebat

Het voorzitterschap zal de Raad informatie verschaffen over het klimaat- en energiepakket dat de Commissie op 23 januari jl. uitgebracht heeft. Dit wordt gevolgd door een debat. De Raad zal waarschijnlijk gevraagd worden zich vooral te richten op het pakketonderdeel dat het meest tot het terrein van de Energieraad behoort: het richtlijnvoorstel voor hernieuwbare energie.

Het belangrijkste element in de richtlijn is het voorstel voor bindende nationale doelstellingen per lidstaat ter realisering van het Europese doel voor hernieuwbare energie¹ van tenminste 20% in 2020. Voor Nederland bedraagt het opgelegde aandeel 14% in 2020.² Lidstaten moeten zelf de inzet van het beleid over de sectoren (warmte, elektriciteit, transport) bepalen om hun eigen doelstelling te bereiken, met dien verstande dat alle EU lidstaten tenminste een aandeel van minimaal 10% hernieuwbare energie (hoofdzakelijk biobrandstoffen) in de transportsector in 2020 moeten realiseren. Om ervoor te zorgen dat de productie van biobrandstoffen duurzaam geschiedt, bevat het richtlijnvoorstel uitgewerkte duurzaamheidscriteria specifiek voor biobrandstoffen. Voor lidstaten is verder de mogelijkheid gecreëerd om hun hernieuwbare energiedoelstelling kostenefficiënt te realiseren door middel van import van groencertificaten (zogenaamde garanties van oorsprong) uit andere EU lidstaten (of onder bepaalde voorwaarden uit landen buiten de EU). Daarnaast bevat het richtlijnvoorstel generieke regelgeving om de toepassing van hernieuwbare energie te

¹ Volgens de conceptrichtlijn vallen de volgende bronnen voor energieopwekking onder de noemer hernieuwbare energie: wind, zon, geothermie, golf en getijde-energie, waterkracht, biomassa en stortgas, gas van riool- en afvalwaterzuiveringsinstallaties en andere soorten biogas.

² De Commissie gebruikt een andere berekeningsmethode voor hernieuwbare energie. 14% berekend volgens de Nederlandse methode betekent een aandeel hernieuwbare energie van 16 à 17% in 2020.

bevorderen, zoals vermindering van administratieve lasten en voorrangsregels voor toegang van hernieuwbare elektriciteit tot het elektriciteitsnet en opleiding en scholing.

Voor het algemene oordeel van het kabinet over het klimaat- en energiepakket verwijs ik u naar de brief van het kabinet aan uw Kamer (Kamerstukken II, 2007-2008, 31209, nr. 10).

Met betrekking tot hernieuwbare energie zal Nederland tijdens de Raad aangeven dat in de EU-definities voor hernieuwbare energie de voor Nederland belangrijke opties ‘groen gas’ (biogas uit biomassa) en energieopslag (ook wel warmte/koude opslag) moeten worden meegenomen en meegeteld.

Nederland zal aangeven positief te staan tegenover het principe van de handel in certificaten voor hernieuwbare energie en mee te zullen werken aan een nadere uitwerking van het voorstel. Wat Nederland betreft, kan een handelssysteem in groencertificaten een belangrijke bijdrage leveren aan het op kosteneffectieve wijze realiseren van de doelstelling, zonder dat nationale subsidiesystemen worden ondermijnd.

Op het terrein van biomassa en –brandstoffen zal Nederland aandringen op het kosteneffectief beschikbaar maken van biobrandstoffen door onder meer het afbouwen van bestaande handelsbelemmeringen. Nederland is van oordeel dat duurzaamheidscriteria niet alleen meer aspecten dienen te incorporeren dan de Commissie voorstelt, maar ook dienen te gelden voor alle energietoepassingen van biomassa. Het voorstel dient voorts nader te worden getoetst op WTO-conformiteit. Nederland ondersteunt het Commissievoorstel om internationale duurzaamheidsstandaarden en certificatieprocedures te ontwikkelen, parallel aan Europese certificatie.

De Commissie zal om de twee jaar een rapportage uitbrengen over de voortgang van het gebruik van biobrandstoffen en de effecten daarvan. De Commissie beziet dan of nieuwe maatregelen nodig zijn. Nederland zal erop aandringen dat in de rapportage ook aandacht wordt geschonken aan het beschikbaar komen van de tweede generatie biobrandstoffen; één van de voorwaarden waaraan de Europese Raad de doelstelling van 10% biobrandstofgebruik heeft gekoppeld.

Derde pakket liberalisering energiemarkt

Debat over kernpunten

De Raad zal discussiëren over een aantal kernpunten van het derde pakket voor de liberalisering van de energiemarkt. Besluitvorming over het gehele pakket is voorzien voor de Energieraad van 6 juni a.s. Op 19 september heeft de Commissie de voorstellen voor een verdere vervolmaking van de interne energiemarkt (gas en elektriciteit) gepresenteerd. Het pakket bestaat uit de volgende vijf voorstellen:

- Voorstel voor een richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit;
- Voorstel voor een richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas;

- Voorstel voor een verordening betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit;
- Voorstel voor een verordening betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten;
- Voorstel voor een verordening tot oprichting van een Agentschap voor de Samenwerking van Energie Toezichhouders.

Het debat zal naar verwachting gaan over de belangrijkste controversiële onderwerpen met betrekking tot de wijzigingsvoorstellen voor de bestaande richtlijnen voor elektriciteit en over de verordening met betrekking tot een Agentschap. Specifiek zal de discussie zich met name concentreren op de effectieve ontvlechting en de instelling van een Agentschap. De overige twee verordeningen en de richtlijn voor gas zullen in het eerste half jaar van 2008 aan de orde komen. Het voorzitterschap zal rapporteren over de voortgang op ambtelijk niveau. Slovenië mikt op een politiek akkoord voor het gehele pakket op de VTE-Raad van 6 juni 2008. Het Europese parlement zal dit voorjaar komen met een eerste lezing van het totale pakket.

Wijzigingsvoorstellen gas- en elektriciteitsrichtlijn

Zoals reeds eerder in de Energieraad aangegeven, deelt Nederland de zorgvuldige analyse van de Commissie dat aanvullende maatregelen nodig zijn voor een goed functionerende interne markt. Centraal element in de voorstellen van de Commissie zijn de voorgestelde ontvlechtigingsmaatregelen, zowel voor elektriciteit als gas. De Commissie heeft twee opties gegeven voor een ontvlechting van productie- en leveringsactiviteiten enerzijds en het netwerkbeheer anderzijds. Het gaat daarbij om het door Nederland voorgestane model van volledige eigendomsontvlechting of het instellen van een onafhankelijke systeembeheerder, inclusief de daarbij behorende zwaardere regels voor toezicht.

Nederland is vanzelfsprekend onverkort voorstander van volledige eigendomsontvlechting. Nederland staat hierin niet alleen. Bij een andere groep lidstaten is evenwel veel weerstand tegen beide voorgestelde opties voor ontvlechting. Om de dreigende impasse in deze discussie te doorbreken, is deze groep lidstaten tijdens de voorgaande Energieraad op 3 december jl. opgeroepen om met een alternatief te komen. Deze zogenaamde ‘derde weg’ is onlangs door hen gepresenteerd.

Het alternatief ‘de derde weg’ vormt niet meer dan een beperkte aanscherping van wat in feite al vereist is op basis van de huidige onafhankelijkheidseisen in de tweede richtlijn voor de interne energiemarkt. De netbeheerder en het commerciële productie- en leveringsbedrijf blijven onderling te sterk verbonden om de noodzakelijke ontvlechting te realiseren die nodig is voor een goed werkende Europese energiemarkt. Hiermee voldoet het voorstel voor een ‘derde weg’ naar de mening van Nederland, de Commissie en diverse andere lidstaten niet aan de vereisten om een serieus alternatief naast volledige eigendomsontvlechting te vormen.

Verordening Agentschap

Het voorstel betreft de oprichting van een Europees agentschap om grensoverschrijdende samenwerking nationale toezichthouders op energiegebied te bevorderen. Het agentschap zou wat betreft regelgevende taken complementair moeten zijn aan de nationale toezichthouders

en voornamelijk adviserend aan Commissie, nationale toezichthouders en landelijke netbeheerders moeten zijn.

Nederland steunt ten volle de doelen van de Commissie om grensoverschrijdende samenwerking tussen toezichthouders en landelijke netbeheerders te bevorderen. Nederland werkt hier in regionaal verband ook hard aan via het *pentalateral energy forum* en het gasplatform in oprichting. Deze samenwerking verloopt op dit moment via vrijwillige initiatieven. Dit is, evenals het huidige samenwerkingsverband van Europese toezichthouders (ERGEG)³, onvoldoende. Voor de totstandkoming van een Noordwest-Europese markt is grensoverschrijdende samenwerking vanuit een gezamenlijk Europees perspectief essentieel. Dit is noodzakelijk om de interne markt voor elektriciteit en gas verder tot stand te brengen. Nederland heeft echter vooralsnog bedenkingen of een Europees agentschap met ook regelgevende bevoegdheden daarvoor noodzakelijk is.

Diversen – Externe energierelaties

Informatie van het voorzitterschap

De Commissie zal de Raad informeren over de internationale ontwikkelingen op energiegebied. Voorzien wordt een korte terugkoppeling van de Ministeriële Euro-Mediterrane conferentie, de onderhandelingen tussen de EU en Turkmenistan over een *Memorandum of Understanding*, de Ministeriële conferentie van de Energiegemeenschap, de ontwikkelingen in Oekraïne en de voorlopige ideeën van de Commissie over de volgende *Strategic Energy Review*, die gericht op voorzieningszekerheid en naar verwachting eind 2008 zal verschijnen.

³ Momenteel werken nationale toezichthouders samen in de European Regulators Group for Electricity and Gas (ERGEG), die bij Commissiebesluit in november 2003 in het leven is geroepen.